

Чорноморська хвиля Української революції: провідники національного руху в Одесі у 1917–1920 рр.: Монографія / Вінцовський Т. С., Музичко О. Є., Хмарський В. М. та ін.; відп. ред. В. М. Хмарський. – Одеса: ТЕС, 2011. – 586 с. – ISBN 978-966-2389-18-0

Однією з важливих наукових проблем, які вивчаються українськими вченими на сучасному етапі державотворення є події Української національної революції 1917–1921 рр. За роки незалежності в цьому напрямку зроблено вже чимало. Видаються статті, брошури, монографії, довідкові видання, захищаються дисертації тощо. Однак, про національний рух в Одесі, зазначеного періоду, і досі бракувало ґрунтовних та різнопланових досліджень. З огляду на це пропонується праця викликає неабияке зацікавлення.

Колективна монографія вчених кафедри історії України Одеського національного університету імені І. І. Мечникова: кандидатів історичних наук доцентів Тараса Вінцовського, Тараса Гончарука, Анатолія Мисечка, Олександра Музичка та доктора історичних наук, професора Вадима Хмарського присвячена провідникам українського національного руху в Одесі. Праця складається зі вступу (Інтродукція, або кілька вступних зауваг); шести розділів: I) Одесити – міністри українських урядів (Всеволод Голубович, Володимир Чехівський, Сергій Шелухин, Петро Климович, Іван Липа); II) Будівничі українського війська (Іван Луценко, Віктор Поплавко, Михайло Омелянович-Павленко, Всеволод

Змієнко, Петро Вербицький, Василь Пилишенко); III) Українські адміністратори Одеси (Семен Комірний, Павло Клепацький, Богдан Комаров, Еміль Темницький, Льво Гаврилук); IV) На служінні громадсько-політичній справі (Зиновій висоцький, Віталій Боровик, Михайло Сдабченко, Михайло Гордієвський, Віктор Піснячевський, Володимир Мурський, Іван Романченко); V) Орачі культурницької ниви (Лев Ковальчук, Володимир і Наталя Лазурські, Євфим Фесенко, Володимир Буряченко); VI) З Богом у душі, з Україною в серці: одеські українські священники (о. Антін Гриневич, о. Ілля Кливак, ієромонах Микита (Олександр Кожин); висновків (Фінальне рондо, або роздуми про новий образ революційної Одеси); приміток (1594 позицій); трьох додатків; переліку світлин (25) та іменного покажчика. Автори за допомогою біографічного методу показали роль вказаних осіб у процесі розгортання українського національного руху безпосередньо в Одесі, а також на півдні України, вплітаючи сюжети у загальнодержавний контекст перетворень упродовж 1917–1920 рр. Хронологічні межі дослідження охоплюють саме 1917–1920-ті рр., з огляду на специфіку подій, які відбувалися в портовому місті Одеса. Дослідники використали широке коло джерел, зокрема архівні документи, пресу, спогади. До наукового обігу залучено чимало документів з Служби безпеки України в Одеській області, Державного архіву Херсонської області, Центрального державного історичного архіву України (Київ), Російського державного військово-історичного архіву, Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, Відділу рукописних фондів Інституту української літератури ім. Т. Шевченка, бібліотечних та музейних збірок.

Загалом авторам вдалося провести мікроісторичні студії на належному фаховому рівні. Можна сподіватися, що прогалини в біографіях досліджуваних осіб спонукатимуть до ще успішніших пошуків.

Андрій СОБА (Львів)

* * *